

Врз основа на член 99 став 8 од Законот за судовите („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/06, 35/08, 150/10, 83/18, 198/18) и („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.96/19), претседателот на Врховниот суд на Република Северна Македонија донесе

ПРАВИЛНИК ЗА НАЧИНОТ НА ФУНКЦИОНИРАЊЕ НА ИНФОРМАТИЧКИОТ СИСТЕМ ВО СУДОВИТЕ ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

I. Општи одредби

Член 1

(1) Со овој Правилник се уредуваат начинот на функционирање на информатичкиот систем во судовите во Република Северна Македонија и начинот на користење на информатичката технологија за управување со автоматизираниот компјутерски систем за управување со судските предмети.

Член 2

(1) Правилата за начинот на функционирање на информатичкиот систем се применуваат во основните и апелационите судови, Управниот, Вишиот управен суд и Врховниот суд на Република Северна Македонија.

II. Судски информатички систем

Член 3

(1) Судскиот информатички систем е составен од Центарот за информатичка технологија на Врховниот суд на Република Северна Македонија и одделенијата за информатика во судовите во Република Северна Македонија како посебни организациони единици.

Член 4

(1) Центарот за информатичка технологија на Врховниот суд на Република Северна Македонија е надлежен за техничкото управување со автоматизираниот компјутерски систем за управување со судските предмети, судскиот портал и базите на податоци што произлегуваат од работата на судовите.

Член 5

(1) Центарот за информатика на Врховниот суд на Република Северна Македонија, односно службите, организира информатичка поддршка на работата на судот, се грижи за информатичката инфраструктура, апликациите и базите на податоци што ги води и користи судот, ги следи и имплементира новите технолошки процеси, се грижи за заштитата и сигурноста на податоците и целиот систем, системски ги архивира и на соодветен начин ги чува податоците, ги обучува судиите и вработените во судската служба во судот и им дава стручна помош на пониските судови.

Информатичко-комуникациска технологија (ИКТ)

Член 6

(1) Информатичко-комуникациската технологија (ИКТ) на судот ја сочинуваат сервери, компјутери, печатачи, скенери, системи за складирање податоци, генератори и уреди за непрекинато напојување, комуникациска опрема и инфраструктура, заштитна мрежна бариера (Firewall), системски програми и алатки, стандардни апликации, кориснички програми, програма за управување со движењето на судските предмети (АКМИС), програма за материјално и финансиско работење (АБМС), податоци што се внесуваат во системот, се ажурираат, се чуваат и се заштитуваат.

Член 7

(1) Хардверско-софтверската опрема од областа на ИКТ обезбедува непречено функционирање на Врховниот суд на Република Северна Македонија, судовите и Судскиот совет на Република Северна Македонија.

(2) Во систем-салата на информатичкиот систем на Врховниот суд на Република Северна Македонија е сместена хардверско-софтверската опрема од областа на ИКТ, определени централизиран бази на податоци, централизиран функционалности, интероперабилност, интерконективност, хостирање на судските веб-портали што се наменети за непречена работа на сите судови.

Член 8

(1) Систем-салата на Врховниот суд на Република Северна Македонија функционира во согласност со пропишаните стандарди за просторни, климатски, енергетски и безбедносни услови.

(2) Систем-салата на Врховниот суд на Република Северна Македонија зафаќа површина од над 50 м², нема прозорци, со двоен антистатички под, независни кабли за напојување, професионален редундантен систем за разладување, метална врата, контролиран влез со магнетна картичка само за вработените судски службеници во Центарот за информатика и за судската полиција во случај на непредвидени ситуации.

Член 9

(1) Во систем-салите на службите за информатика на судовите сместена е хардверско-софтверска опрема од областа на ИКТ наменета за непречено функционирање на судот.

(2) Судовите ги обезбедуваат пропишаните стандарди за просторни, климатски, енергетски и безбедносни услови на систем-салите во нивна надлежност.

Член 10

(1) Судовите воспоставуваат и применуваат мерки за физичка сигурност на просториите во кои е сместена целокупната ИКТ-опрема:

1. Систем-сала;
2. Просторија за генератор, УПС;
3. LAN (активна и пасивна мрежна опрема);
4. Мрежни ормани (RACK) монтирани во зградите на судовите;
5. Работни простории на корисниците на ИКТ-системите.

Член 11

(1) Физички пристап до систем-салата на судовите може да им се овозможи само на вработени судски службеници во Центарот за информатика и одделенијата за информатика што имаат овластување од претседателот на судот.

(2) По потреба, физички пристап до систем-салата и до другите простории во кои е сместена ИКТ-опремата може да им се овозможи на вработени во правни лица задолжени за одржување на соодветните ИКТ-системи, со претходно исполнување на следниве услови:

- Лицето да биде евидентирано дека е во службена посета на судот;
- Лицето да има потпишано изјава за тајност и заштита на обработката на личните податоци за надворешни лица;
- Лицето задолжително да биде придружувано и надгледувано од овластен судски службеник за пристап до просториите каде што се сместени ИКТ-системите.

Мерки за мониторинг и заштита на податоците

Член 12

(1) Судовите воспоставуваат и применуваат мерки за мониторинг на хардверско-софтверската опрема од областа на ИКТ наменета за непречено функционирање на судот:

1. Оперативни системи, системски програми и алатки;
2. Active Directory структура;
3. Платформа за виртуелизација;
4. Систем за заштита на податоци;
5. Антивирусна и антиспам програма;

6. Кориснички програми;
7. Хардверска опрема;
8. Комуникациска опрема и инфраструктура;
9. Уреди за заштита (Firewall) и друго.

Член 13

(1) Судовите воспоставуваат и применуваат мерки за заштита на податоците за да се спречи нивно губење или уништување. За таа цел судовите вршат снимање на внесените податоци во информатичките системи што се чуваат одреден временски период на ИКТ-опремата во судот.

(2) За дополнителна заштита, од нив се прават копии на ИКТ-опремата сместена во Центарот за информатика на Врховниот суд на Република Северна Македонија што се чуваат одреден временски период.

Планирање, одржување или обновување на ИКТ-системите

Член 14

(1) По истекот на гарантниот период или циклусот на употреба на унифицираните ИКТ-стоки и услуги што се набавени во рамките на ИКТ-проектите во кои учествувал Врховниот суд на Република Северна Македонија, тој прави планирање и процена на вредноста на планираните потреби за одржување или нивно обновување, кои се наменети за судовите и Судскиот совет на Република Северна Македонија.

(2) При планирањето и процената се води сметка за континуитетот на веќе воспоставените функционалности:

1. Унифицираност на стоките и услугите;
2. Централизирани бази на податоци;
3. Централизирани функционалности;
4. Интероперабилност;
5. Интерконективност;
6. Хостирање на судските веб-портали.

Член 15

(1) По претходно одобрение од Судскиот буџетски совет во врска со финансиските средства што се потребни за одржување или обновување на ИКТ-системите, Врховниот суд на Република Северна Македонија спроведува постапка за јавна набавка.

(2) Врховниот суд на Република Северна Македонија по електронски пат, односно преку електронска пошта, ги известува судовите за обезбедено одржување на стоките и услугите со назначено времетраење на одржувањето, е-сметки за корисничка поддршка, постапка за пријавување на појавени проблеми и барање помош.

Член 16

(1) Судовите прават планирање и спроведуваат постапка за одржување или обновување на ИКТ-опремата/услугата што не е опфатена со договорно одржување спроведено од Врховниот суд на Република Северна Македонија или друг надлежен суд во согласност со Одлука на Судскиот буџетски совет.

Пријавување проблеми и барање помош или поддршка

Член 17

(1) За постапките што ги спроведува Врховниот суд на Република Северна Македонија, комуникацијата и обраќањето до правните лица (компанији), кои се задолжени за одржување на соодветните ИКТ-системи, во случај кога се пријавува проблем, нефункционалност или се бара интервенција, консултативна услуга или друго во смисла на обезбедување непречено функционирање на системот, се реализираат по пат на електронска пошта или преку воспоставен тикетинг-систем.

(2) Судските службеници вработени во центрите/одделенијата за информатичка технологија во судовите и во Судскиот совет на Република Северна Македонија доставуваат пријава/барање со краток опис на проблемот до е-маил сметката за корисничка поддршка на компанијата задолжена за одржување и копија (Carbon copy) до е-маил сметката на Центарот за информатика на Врховниот суд на Република Северна Македонија (itcentar@vsrm.mk).

(3) Преземените активности за разрешување на проблемот по електронска пошта повратно се доставуваат до судскиот службеник во Центарот или Одделението за информатичка технологија, кој го изготвил барањето/известувањето, а по електронски пат, односно преку електронска пошта се доставува копија и до Центарот за информатика на Врховниот суд на Република Северна Македонија.

(4) Соработката и координацијата на Центарот за информатика на Врховниот суд на Република Северна Македонија со одделенијата за информатика на судовите и Судскиот совет на Република Северна Македонија се реализира по електронски пат, односно преку електронска пошта.

Ажурирање на базата на централни номенклатури

Член 18

(1) Во Центарот за информатика на Врховниот суд на Република Северна Македонија се одржува база на централни номенклатури, наменета за непречено работење на апликацијата за автоматско управување со судски предмети имплементирана во судовите.

(2) Базата на централни номенклатури содржи повеќе категории податоци:

1. Општи категории податоци;
2. Лица (учесници во судски предмети);
3. Судска организација;

4. Дефинирање на предмети;
5. Дефинирање на основи, акти и одлуки.

(3) Податоците што се додаваат или менуваат во базата на централни номенклатури со иницирање синхронизација од страна на секој суд се пренесуваат во локалните бази на сите судови.

(4) Претседателот на Врховниот суд на Република Северна Македонија назначува лице администратор на централни номенклатури кое, во согласност со Судскиот деловник, е задолжено за внесување и ажурирање на сите централни номенклатури и за комуникација и соработка со институциите што ги генерираат и ажурно ги одржуваат податоците што се потребни за непречена работа на сите судови во Република Северна Македонија.

Ажурирање на општите номенклатури

Член 19

(1) Во општите номенклатури се содржани податоци за држави, општини, населени места, дејности, тип сопственост, националност, образование, занимања, видови такси.

(2) Податоците во општите номенклатури се преземени од институциите што се надлежни за водење на соодветниот регистар.

(3) Доколку се јави потреба од нивно ажурирање, се воспоставува соодветна соработка со надлежните институции каде што се ажурираат општите номенклатури.

Ажурирање на категоријата „Лица“

Член 20

(1) Во категоријата „Лица“ се содржани податоците за лицата што се учесници во судски предмети, односно адвокати, нотари, извршители, медијатори и стечајни управници.

(2) За иницијално внесување адвокат, нотар, извршител, медијатор или промена на веќе внесен податок во соодветните централни номенклатури потребно е да се достави:

- Писмено барање до приемното одделение на Врховниот суд на Република Северна Македонија или по електронска пошта до info@vsrm.mk, itcentar@vsrm.mk.

- Решение за упис во Централен регистар на Република Северна Македонија или тековна состојба од Централен регистар на Република Северна Македонија за потврдување на статусот на лицето.

(3) Податоците за стечајните управници се ажурираат автоматски преку воспоставената интерконекција на Врховниот суд на Република Северна Македонија со Централниот регистар на Република Северна Македонија.

Ажурирање на категоријата „Судска организација“

Член 21

- (1) Во категоријата „Судска организација“ се содржани податоците за судиите, судовите и видовите процеси.
- (2) Податоците за судовите и судиите се водат и ажурираат во Судскиот совет на Република Северна Македонија од каде што се врши синхронизација во централните номенклатури и локалните номенклатури во секој суд соодветно.

Ажурирање на номенклатури поврзани со судското работење

Член 22

- (1) Номенклатури поврзани со судското работење се: закони, членови од закон, видови предмети, уписници, видови правни основи и правни основи, акти, одлуки и сл.
- (2) Барањата за внесување нови вредности или промена на постојните вредности во оваа категорија номенклатури се доставуваат до Работното тело за стандардизација на постапките во судовите што одговара пред претседателот на Врховниот суд на Република Северна Македонија, во писмена форма со пополнување образец:
- Барање до Работното тело за промена или пријавување нов закон, видови основи, основи и членови.
 - Барање до Работното тело за отворање нов уписник во централните номенклатури.
- (3) Во согласност со процедурите за работа на Работното тело, барањето треба да биде потпишано од претседателот на судот или одговорното лице назначено од претседателот на судот што го поднесува барањето, предлогот или прашањето.

Централизираните кориснички привилегии за работа со централизираните системи во судскиот систем

Член 23

- (1) Во Центарот за информатика на Врховниот суд на Република Северна Македонија се сместени, се чуваат и се заштитуваат централизираните бази на податоци за потребите на Системот за електронска достава на судски документи, Системот за казнена евиденција, како и базата на објавени судски одлуки на веб-порталите, а судовите внесуваат и ажурираат податоци во нив.
- (2) Во Центарот за информатика се врши хостирање на судските веб-портали. За таа намена корисничките сметки, како и корисничките права и привилегии на овластените судски службеници што се вработени во судовите и Судскиот совет на Република Северна Македонија се дефинираат централизирано од судските

службеници од Центарот за информатика на Врховниот суд на Република Северна Македонија.

Кориснички привилегии за системот за електронска достава на судски документи

Член 24

(1) Претседателот на судот донесува одлука со која се овластува лице - оператор за одобрување регистрација на корисници и администрација на електронските сандачиња на пријавените корисници во системот.

(2) Одлуката се доставува по пошта или по електронски пат до Врховниот суд на Република Северна Македонија на понатамошно постапување.

Откако судските службеници од Центарот за информатика во Врховниот суд на Република Северна Македонија ќе креираат корисничка сметка за овластените лица, по електронска пошта до службената адреса на судот доставуваат известување што ги содржи потребните податоци за креираното корисничко име и лозинка.

(3) Овластените лица - оператори од судовите се должни да извршат промена на лозинката при најавување во Системот за електронска достава на судски документи.

Кориснички привилегии за системот за казнена евиденција

Член 25

(1) Претседателот на судот донесува одлука со која се овластуваат еден или повеќе судски службеници за работа со базата на податоци од казнената евиденција (внесување, ажурирање податоци и/или издавање уверенија од казнената евиденција).

(2) Одлуката од став 1 на овој член се доставува по пошта или по електронски пат до Врховниот суд на Република Северна Македонија на понатамошно постапување.

(3) По креирањето корисничка сметка за овластените лица, судските службеници од Центарот за информатика по електронска пошта доставуваат известување до службената адреса на судот што ги содржи потребните податоци за креираното корисничко име и лозинка.

(4) Овластените судски службеници задолжително вршат промена на лозинката при првото најавување во Системот за казнена евиденција.

Кориснички привилегии за веб-порталите на судовите во Република Северна Македонија

Член 26

(1) Претседателот на судот и претседателот на Судскиот совет на Република Северна Македонија донесуваат одлука со која се овластуваат еден или повеќе судски службеници за работа со веб-порталот. Одлуката, по пошта или по електронски пат, се доставува до Врховниот суд на Република Северна Македонија на понатамошно постапување.

(2) Откако судските службеници од Центарот за информатика ќе им доделат кориснички права и привилегии на постојните сметки на овластените лица, по електронска пошта до службената адреса на судот што го поднел барањето доставуваат известување за спроведената одлука.

III. Управување со предметите

Член 27

(1) Во судовите се користи автоматизиран компјутерски систем за управување со судските предмети како единствен систем за автоматизирано управување со судските предмети.

(2) Автоматизираното управување со судските предмети претставува преземање дејства што задолжително се запишуваат преку автоматизираниот компјутерски систем за управување со судските предмети, од денот на приемот на писмената во судот до денот на правосилното завршување и архивирање на предметите во согласност со законот.

Член 28

(1) Автоматизираниот систем задолжително се користи при управувањето со движењето на предметите во судовите и не дозволува натамошно придвижување на предметот без целосно внесени податоци.

(2) Автоматизираниот компјутерски систем за управување со судските предмети во судовите овозможува, по пат на електронска комуникација, размена на соодветни податоци помеѓу судовите, како и помеѓу судовите и другите правосудни органи во Република Северна Македонија.

Член 29

(1) Предметите што доаѓаат во судот на одлучување се распределуваат електронски со автоматска распределба на судиите преку автоматизираниот компјутерски систем за управување со судските предмети во согласност со законот.

Автоматизиран систем за управување со судските предмети

Член 30

(1) Автоматизираниот компјутерски систем за управување со судските предмети се состои од стандардни апликации, компјутерска и телекомуникациска опрема и

инфраструктура, системски софтвер и алатки и сите внесени, складирани податоци од сите видови уписници во судовите.

(2) Автоматизираниот компјутерски систем за управување со судските предмети во судовите е единствен и сеопфатен, односно секој суд користи иста верзија со која се процесуираат сите видови судски предмети.

(3) Автоматизираниот компјутерски систем за управување со судските предмети во судовите овозможува, по пат на електронска комуникација, размена на соодветни податоци помеѓу судовите и Судскиот совет на Република Северна Македонија.

(4) Автоматизираниот компјутерски систем за управување со судските предмети е поврзан и електронски разменува соодветни податоци со:

1. Системот на стечајни управници;

2. Системот на Јавното обвинителство на Република Северна Македонија;

3. Системот на „Службен весник на Република Северна Македонија“;

4. Системот за интероперабилност во надлежност на Министерството за информатичко општество и администрација.

(5) Автоматизираниот компјутерски систем за управување со судските предмети може да биде поврзан и со други системи за кои се смета дека е неопходно.

Член 31

(1) Сите податоци за предметите во судовите, како и преземените дејства во постапките се водат во електронска форма, со користење на автоматизираниот компјутерски систем за управување со судските предмети во судовите.

(2) Автоматизираниот компјутерски систем за управување со судските предмети во судовите овозможува внесените податоци за предметите да се прикажуваат организирани во електронски уписници, книги за евиденција.

(3) Користејќи го автоматизираниот компјутерски систем за управување со судските предмети во судовите, судовите со електронски запис ги внесуваат своите предмети во соодветни електронски уписници, книги за евиденција.

(4) Автоматизираниот компјутерски систем за управување со судските предмети во судовите овозможува класифицирање на судските предмети во различни видови електронски уписници, подуписници, книги за евиденција во зависност од организацијата на судот, видовите предмети и бројот на предмети во судот.

(5) Секој суд обезбедува постоење на резервни копии од своите електронски податоци, во согласност со внатрешната процедура за начинот на правење сигурносна копија на податоците и начинот на чување и обезбедување резервни електронски копии во согласност со правилата за заштита на личните податоци.

Член 32

(1) Користењето на информатичката технологија е достапно за сите судии и судски службеници што директно учествуваат во процесуирањето на судските предмети.

(2) Корисниците на автоматизираниот компјутерски систем за управување со судските предмети во судовите, според нивната функционална улога во процесуирањето, се категоризираат во кориснички групи.

(3) Судскиот администратор, односно претседателот на судот во кој не постои судски администратор, изготвува список на судиите и судските службеници со кој ги распределува по кориснички групи, соодветно на нивната улога во процесуирањето на предметите.

(4) списокот на корисниците од судот поделени според кориснички групи од став 3 на овој член се доставува до судскиот службеник одговорен за информатичката технологија.

(5) списокот од став 3 на овој член содржи:

1. Име и презиме;
2. Звање / работно место;
3. Соодветна корисничка група;
4. Видови уписници.

(6) Судскиот службеник одговорен за ИКТ во судот, врз основа на списокот од став 3 на овој член, на секој од корисниците му овозможува пристап и работа со автоматизираниот компјутерски систем за управување со судските предмети во судовите и го известува за начинот на користење на информатичката технологија.

(7) Судскиот службеник одговорен за ИКТ во судот му доделува и му ја соопштува на секој корисник првичната и единствената комбинација со корисничко име и лозинка (пристапна комбинација).

(8) Корисникот при првичниот пристап до системот, во согласност со поставената полиса, задолжително ја менува доделената пристапна лозинка, креира своја

пристапна комбинација што ја знае само тој и одговорен е за секоја активност направена со нејзиното користење.

(9) Заради безбедност на системот во секој суд е поставена полиса и, во согласност со неа, лозинката има најмалку 8 алфа-нумерички карактери од кои минимум една голема буква, мали букви, броеви или специјални знаци. Секој корисник во временски период што не е подолг од три месеци, во согласност со поставената полиса, ја менува својата лозинка преку соодветна електронска постапка.

(10) Примената на ставовите 8 и 9 на овој член се обезбедува во согласност со правилата за заштита на личните податоци.

Начин и постапка за управување со предметите

Член 33

(1) По приемот на иницијалниот акт во судската писарница, овластениот судски службеник ги внесува податоците од него во електронска форма и оформува судски предмет.

(2) Формираниот предмет автоматски се распределува по принцип на случаен избор на одреден судија, по критериуми дефинирани од Работното тело за стандардизација на постапките во судовите што одговара пред претседателот на Врховниот суд на Република Северна Македонија.

(3) При автоматската распределба секој судија добива рамномерен број предмети.

(4) По електронското праќање на предметот до судијата, тој/таа електронски го потврдува приемот на предметот и го зема во работа.

Член 34

(1) Во случаи на подолго отсуство и изземање на судијата во согласност со законот се врши автоматска прераспределба на предметите.

Член 35

(1) За секое преземено дејство до завршувањето на постапката се врши електронски запис.

(2) Судијата во рок определен со закон закажува рочиште и од него овластениот судски службеник го внесува во календарот на судење.

(3) Електронското водење на календарот е задолжително поради достапност на податоците на странките, нивните застапници и други заинтересирани лица.

Член 36

(1) По завршувањето на постапката предметот електронски се предава во судската писарница со упатство за натамошно постапување.

(2) По верификацијата на одлуката од страна на судијата и нејзиното праќање не се вршат никакви поправки или измени во електронскиот запис.

Член 37

(1) Електронски се евидентираат и сите дејства до правосилното завршување на постапката по предметот, како и постапката по редовните и вонредните правни лекови.

(2) Овластениот судски службеник во судската писарница задолжително електронски ги евидентира датумот на правосилност и датумот на извршност на одлуката.

(3) По завршувањето на постапката предметот се архивира во согласност со Законот за архивски материјал.

Заштита на лични податоци

Член 38

(1) Во вршењето на работите на судската управа, административното работење и водењето на судските уписници, регистри и други помошни книги, судовите користат информатичка технологија за автоматска обработка на податоците.

Член 39

(1) Претседателот на судот е надлежен за обезбедување кадровски, технички и организациони услови за функционирање на информатичката технологија на судот за точно и ажурно внесување на податоците, за спроведување на пропишаните мерки за безбедност за чување и заштита на податоците поврзани со користењето на информатичката технологија на судот.

Член 40

(1) Овој Правилник влегува во сила на денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Су-03.бр.709/23
18.01.2024 година

Претседател
на Врховниот суд на
Република Северна Македонија

Беса Адеми